

**Romi,
Dekada, Evropska politika
i
države u procesu pridruživanja EU**

Osman Balić
Liga za Dekadu Roma
Skoplje, Jun 2012

Zemlje kandidati za EU kroz prizmu Dekade Roma

- Juna 2003, odobrena „Solunska agenda za zapadni Balkan“. Ova agenda ostaje kamen temeljac politike EU prema regionu.
- U junu 2003. godine, u Kopenhagenu, Evropski savet je zaključio *5 političkih uslova.*“ Članstvo zahteva sledeće: *da je zemlja kandidat postigla stabilnost institucija koje garantuju demokratiju, vladavinu prava, ljudska prava kao i poštovanje i zaštitu manjina.*“

EU kriterijumi i Dekada Roma

- Prioriteti EK su identični prioritetima Dekade Roma,
- Vlade država u pristupanju su glavni nosioci svih poslova

Zemlje kandidati za EU se pozivaju da:

- postavе ciljeve,
- izdvoje namenska i odgovarajuća finansijska sredstva,
- definišu konkretne akcione planove, i
- razviju sisteme praćenja za merenje napretka.

Šta mora biti mnogo ozbiljnije!

- Metode za procenu uticaja praktičnih politika na integraciju Roma .
- Administrativne elite država koje saradjuju sa EU, moraju da budu javne u svom radu. Pisanje projekata i prioriteta moraju da se rade zajedno sa romskim NVO.
- Da li su finansijski izveštaji realizovanih IPA projekata dostupni lokalnoj javnosti?

Mali korak za čovečanstvo, veliki korak napred za milione Roma

- Dosadašnji period Dekade Roma 2005 do 2012 god. najprosperitetniji period i ogroman korak napred za milione Roma širom Evrope.
- **EU šalje poruku državama u procesu pridruživanja:** isključenost Roma nije kompatibilna sa našim društvenim vrednostima i našim ekonomskim modelom.
- 3,8 miliona Roma sa zapadnog Balkana i Turske ima problem sa svojim Vladama.

Ekonomski egoizam, reaktivni nacionalizam, latentni rasizam...

O čemu se radi !!!???

- Pitanje Roma na Balkanu i delu Evrope je ekskluzivno istorijsko, političko i demokratsko pitanje pred evropskom kulturom

„Hoće li u Evropi do 2020 'te god. pobediti etnocentrizam, ksenofobija, mržnja i rasističko huškanje ili razum, multi i interkulturalnost“?

Uspeh se ne prašta!

- Netrpeljivost prema Romima porasla i u direktnoj je srazmeri sa rezultatima Dekade.
- Nacionalne strategije za integraciju Roma ne mogu uspeti bez odlučne i nedvosmislene akcije u borbi protiv rasizma i diskriminacije.

Jasni uslovi – nejasna lokalana politika

- EK kaže: zaštita građana od diskriminacije u svim oblastima života,
- Promovisanje socijalnog dijaloga između Roma i ne-Roma u borbi protiv rasizma i ksenofobije;
- Potpuno sprovođenje relevantnih zakona i odgovarajuće sankcije protiv rasno motivisanih zločina.
- Tolerancija DA! Ali ne prema diskriminatorima i domaćim rasistima
- Koliko osoba ili institucija je odgovaralo i sankcionisano za diskriminaciju prema Romima u zemljama kandidatima? Da li to znači da diskriminacije nema?

Šta pripremaju romske organizacije

- Jačanje uključivanja romskih NVO kroz podsticanje predstavnika Roma da se uključe i preuzmu odgovornost za formulisanje politike, implementaciju i monitoring na regionalnom, nacionalnom i lokalnom nivou. Nema više problema sa romskim kadrovima.
- Neposredno učešće, praćenje i kontrola Izveštaja o napretku u pridruživanju svake zemlje kandidata.

Primer Srbije u procesu pridruživanja EU

- Srbija prima **finansijsku pomoć EU** od 2001. godine. Od 2001.do 2011. EU je namenila preko 2 milijarde evra Srbiji u obliku donacija i 5.8 milijardi evra u obliku povlašćenih zajmova.
- Pravni i institucionalni okvir je uglavnom uspostavljen u **politici suzbijanja diskriminacije**
- Postoji nekoliko organa nadležnih za unapređenje položaja Roma
- Strategija i Akcioni plan usvojeni su 2009. godine.

- Politika obrazovanja, zdravstvene zaštite i zapošljavanja je u velikoj meri definisana i realizuje se (bez dovoljno para).
- Smrtnost romske odojčadi i dece koja žive u romskim naseljima prepolovljena.
- Značajan porast stope upisa u osnovnu ,srednje škole i fakultete.
- Do sada je angažovano 75 romskih zdravstvenih posrednika i 175 romskih pedagoških asistenata,
- U poslednih 8 meseci, sproveden je niz mera sa ciljem otklanjanja postojećih prepreka za upis „pravno nevidljivih osoba“ u matične knjige.

Šta može biti smetnja prudruživanju

DECADE OF
ROMA
INCLUSION
2009-2015

- Skupština i Vlada nije zasedala po pitanju Roma
- Državna uprava bez Roma
- Bezbednost Roma – Zanemarljiv broj Roma u policiji,
- Nisu usvojeni Akcioni planovi 2012 do 2014 god.
- Nema namenskog budžeta
- Nema institucija koje se bave sprovođenjem i praćenjem Strategije za Rome
- U oblasti stanovanja – ništa nije uradjeno
- Raste broj ekstremističkih napada koji se tolerišu
- Mediji spinuju stereotipe i antiromsko raspoloženje
- Migracije i bežanje Roma
- Političke manipulacije Romima
- Raste siromaštvo kod Roma

Šta je dobro u Srbiji

- Na srpskim svadbama se pevaju romske pesme i igraju romska kola
- Ima mešovutih brakova

Zaključci

- Svako odugovlačenje odluka i procesa utiče na porast troškova.
- Ne predstavljati Rome kao finansijski ili socijalni problem već kao političko i demokratsko pitanje
- Ako zemlje zapadnog Balkana ne udju u EU, Romi će se naći u riziku da izgube šansu za razvoj
- **Nema ulaska u Evropu bez Roma**

**Da li Vlade imaju problem sa
Romima ili Romi imaju problem sa
svojim Vladama?**

HVALA NA PAŽNJI!

Osman Balic
Koordinator Lige za Dekadu Roma u Srbiji
ligaroma@sbb.rs